

40JAAR LATER, OPNIEUW EEN VOETTOCHT DOOR DE EEMPOLDERS

Dick A. Jonkers

Het is nu 27 april 1986, de dag waarop de voettocht, die op 26 april 1936 door Henk Slijper met zijn vriendje Ab Groustra en met zijn vader gemaakt werd, wordt herhaald. Ook nu loopt de tocht vanaf station Baarn naar de Eem, via de Eempolders naar de kust en vandaar richting Huizen. Wij vertrekken om 10.05 uur, ruim 1½ uur later dan onze voorgangers. De ochtendexcursie rond kasteel Groeneveld liep, ondanks de stromende regen, toch een beetje uit. Gelukkig is het nu stralend zonnig weer met een zwakke zuidoosten wind en een temperatuur van rond 14°C. De hemel is half bewolkt. Die "wij" overigens zijn Henk Hardon, Bas Jonkers (12 jaar), zijn vader Dick Jonkers en Jaap Taapken.

Welgemoed wordt vanaf het station met de wandeling begonnen, rugzakken met proviand en laarzen op, de kijkers voor, Jaap zeulend met foto-apparatuur. Hoe anders moet het eerste gezicht van Slijper c.s. bij het verlaten van het station in Baarn zijn geweest. Onze blik wordt getroffen door een hoog gebouw van Phonogram, een vestiging van de NCRV, flats en rechts tegen het parkje de V.V.V. Jaap vertelt dat in het stationsgebouw een Witte Kwikstaart nestelt. Langs het parkje lopend horen we de eerste van de twee Boomklevers van die dag en zien we hoog in de bomen een eksternest. In de rest van het dorp zullen we er nog vele vinden. Vroeger kwamen Eksters helemaal niet binnen de bebouwing voor! Aan de Stationsweg hebben veel villa's plaats moeten maken voor appartementen. De prachtig bloeiende Forsythia maakt een boel goed. Zo niet de hondenstront op de trottoirs, die het mogelijk maakt op ski's tot de Eem te komen. Tot de kerk worden weinig vogels opgemerkt. Een zingende Heggemus, een Spreeuw met nestmateriaal en zelfs een Tjiftjaf. Een hondenclub oefent in de Pekingtuin. De Brink kenmerkt zich door de lege parkeervakken, het is Zondag. Aan één zijde worden hier in laagbouw huurwoningen uit de grond gestampt. De Hema met zijn opvallende reclame is niet te missen. Een vogelloos gebied op dit moment. Henk merkt op dat in een aanliggend klein wijkje met oude woningen 'szomers een kolonie Gierzwaluwen zit. De "krijters" zijn hier nog niet gearriveerd. De Eemstraat in. Een Groenling vliegt over, Turkse Tortels laten hun gekoer horen. Zij hebben pas sinds de jaren zestig hun domicilie in het dorp. De Spreeuwen imiteren Wulpen en Scholeksters. Niet zo'n vreemde zaak, de polders waar zij fourageren liggen dichtbij. Op de hoek van de Kerkstraat een verrassing, een boerderij met zowaar nog een hooiberg. Aan de rechterkant van de Eemstraat worden weer nieuwe appartementen gebouwd. Bij de Frans Halslaan rijst een kerk op, daarachter

een nieuwbouwwijk en verder rechts een recent gebouwde wijk. Op iedere televisie-antenne van wat oudere huizen bevindt zich een Turkse Tortel. In de jaren dertig lag de grens van de bebouwing bij de Zandvoortselaan. Achter een daar gevestigde houthandel huisde toen op een paalnest, het is bijna niet te geloven, een Ooievaarspaar. Rond het sportpark staan de populieren te bloeien, ook de berken komen op gang. Het naambordje geeft aan "Eemweg". Plotseling een geluid als een stuiter op een marmeren plaat. Blij gezichten, de eerste Braamsluiper. Zou hij daar gaan broeden of trekt hij door? Het verkeer uit Baarn begint op gang te komen, de vogelgeluiden komen er nauwelijks boven uit. Op de hoek van de nieuwe weg die naar de nieuwbouwwijk het "Eemdal" voert gaan we even staan. Ons omdraaiend is het zicht in zuidoostelijke richting nog aardig. Aan de einder de kerk van Hoogland, achter de polder Zeldert. Boven de polder rondvliegende en roepende Kieviten, Grutto's en een enkele Tureluur. Richting noordwest kijkend komen we weer tot bezinning. Eerst de resterende graslanden voor het sportpark met enkele Wilde Eenden en een Fazant. Dan het razende verkeer op de autoweg A1/E35 naar Amersfoort en Amsterdam. Parallel met de nieuwe weg die naar Bunschoten leidt, loopt de oude weg, die nu als fietspad in gebruik is. We besluiten om die te volgen. Bij café Huisman werpen we een blik op de Eem. Geen vogels, wel een legioen vissers met grote parapluies in de bocht.

Een laag loofbosje vormt de scheiding met de nieuwe weg. Het geel van bloeiend Speenkruid kleurt de bodem. Terwijl boven ons hoofd op de vierbaansweg het verkeer voortraast, verwonderen wij ons onder het viaduct dat er nooit Huiszwaluwen genesteld hebben. Iets verder is een jachthaven, het ligt er vol met allerlei typen boten. Wat hebben we het toch slecht in Nederland. Het zicht naar links is opwekkender. Eerst weer een loofbosje met een zingende Fitis en dan een weids uitzicht op de Eempolder, wanneer we tussen de natriumlampen van de wegverlichting doorkijken. In de polder een boerderij, omzoomd door uitbottende populieren. De moderne landbouw dient zich aan. Een grote giertank hangt met een immense lekke vliegtuigballonband scheef op het land. Vogels? Ho maar! Boven ons een roofvogel, een Boomvalk. Nog nagenietend gaan we voort. Het dijkje van de Eem is hier belegd met betonplaten, die plaatselijk een asfaltlaag hebben gekregen. Een meidoornhaag probeert de aanwezigheid van woonboten te verdoezelen. Ingeklemd tussen de wegen bevindt zich een grote villa. Er omheen coniferen en dennen. Groenling en Koolmees maken hun aanwezigheid kenbaar. Naast de villa een opslagterrein met een grote loods die als caravanstalling wordt gebruikt en buiten het raster enkele hopen riet, bedekt met knalblauwe zeilen. Hier worden we weer geconfronteerd met twee verschijnselen die wij al eerder waarnamen en ook de rest van de dag zullen blijven zien. Voortdurend passeren groepjes race-fietsers en komen vluchten postduiven over. In de bocht van de weg rijzen een asfaltfabriek en een betonmortelcentrale op, geflankeerd door hopen puin. Een Zwarte Roodstaart laat zijn zang weerklinken. Hem bevalt deze cultuurwoestenij wel. Boeren- en Huiszwaluwen jagen er op insecten. Voor we de brug bereiken steken we de weg over, Eembrugge in. Dat kost wel enige moeite, op voetgangers is niet gerekend. Het oude Eembrugge bestaat niet meer. de moderne tijd heeft haar intrede gedaan. Een villa, weer met coniferen en dennen, een klein windmolentje voor energieopwekking, wit geverfde huisjes. Er is nog een oude boerderij, met riet gedekt. Achter een huis een nestkast voor een Torenvalk. In een oude schuur worden Fazanten gefokt, tientallen exemplaren lopen als kippen door elkaar. Ze worden gefokt voor de jacht. Deze bron van ergernis voor veel natuurliefhebbers gaat tot het verleden behoren. De minister van landbouw gaat het uitzetten van Fazanten verbieden. Twee hazen rennen door de polder. Op de achtergrond rijdt een politieagent op zijn fel gekleurde motor over de klinkerweg. Hoewel we geen Huiszwaluwen zien legt Henk uit dat onder de dakgoten, dus niet zoals gewoonlijk onder de daklijsten, bij het grote bedrijfsgebouw van De Boer elk jaar een grote Huiszwaluwenkolonie aanwezig is. Een staart steekt uit een nest in een hoge populier; een Zwarte Kraai broedt hier haar eieren uit. Op het grote bedrijfsterrein tegen de ocrietfabriek zit een paartje Zwarte Roodstaart, later bij een bouwval nog een. Inmiddels hebben we ook nog

een tjakkerende Kramsvogel gehoord. Voor de fabriek zoeken we de polder af. Weinig weidevogels, wat Kieviten en een Grutto. Aan de einder heel ver weg de watertoren van Muiderberg, wat dichterbij de kerktorens van Blaricum en Eemnes. De monstrueuze televisietoren van Hilversum kun je niet missen. De spits van de Vituskerk in Hilversum doet weldadiger aan. Voor een vrij groot bosje opgeschoten wilgen fourageren acht Eksters. Zij vliegen samen met zo'n zestig Houtduiven op wanneer een sportvliegtuigje overkomt. We zullen er nog vrij veel zien, evenals de kerosine-vinken van de luchtvaartmaatschappijen. Om de bocht verschijnt een politie-auto, hij stopt en de agenten monsterezen onze uitrusting. Pietjesjenners zijn nog niet verdacht, want er volgt geen aanhouding. Nog even langs het gemaal Tydeman en Harry's Bar bij een ander jachthaventje en dan eindelijk de rust van de polder in. De Stichtse Brug over het randmeer is in de verte al te onderscheiden. Langzaam roeit een Blauwe Reiger over naar de kolonie bij kasteel Groeneveld. De vogel komt uit de Bikkerspolder bij Bunschoten, waar hij gefourageerd heeft. Weer de weilanden afzoeken en behalve Grutto's en Kieviten enkele Scholeksters. Wie meent met het betreden van het dijkje van de Eem de natuur in te gaan, komt bedrogen uit. Het talud is bedekt met puin en plaatselijk aan gort gereden. De sloten zijn zo diep uitgebaggerd dat de wallekanten soms zijn ingestort. Zwanemossels liggen massaal op de kant. De graslanden vormen samen een éénkleurig groen, af en toe afgewisseld door een kunstweide met een andere tint. Het is opvallend dat we elke keer op deze hoogproductieve kunstweiden met hun raaigrassen veel Meerkoeten en soms Knobbelzwanen zien voedsel zoeken. Om afslag van de walkant te voorkomen wordt de Eem ingebed door beschoeiing aan te brengen. De schuine kanten, bedekt met Gobimatjes doen aan een parkeerplaats denken. Niets voor vogels, de Oeverzwaluwen maken geen schijn van kans. Twee woerden van de Wilde Eend voeren een zogenoemde verkrachtigsvlucht achter een wijfje aan. Tot nu toe, landschappelijk gezien, in onze ogen kommer en kwel, maar het tij keert. Op het dijkje ligt een strook bloeiend Speenkruid en er groeien polletjes Bieslook. In de verte ontwaren we een bekende auto, de rode Volkswagen met daarop als een omgekeerde boot een slaapcabine van Yves Vogel. Hij ziet ons nietop de dijk staan. Hoog in de lucht trekken met snelle vleugelslag twaalf Smienten in noordelijke richting. Met de Hokkewaai in zicht, vliegt van een zompig en met pollen en plasjes bedekt grasland een Kempiaan weg. Het luide tititititi van een Oeverloper verradt diens aanwezigheid. Grutto's boren naar voedsel, een onvolwassen Grote Mantelmeeuw zeilt langs. Tussen het gras van het dijkje de kenmerkende keutels van een hermelijn. Toch nog wat natuur. Niet zonder reden kocht Staatsbosbeheer dit stukje aan. Nog net op tijd, want het ziet er naar uit dat de plannen voor een ruilverkaveling worden goedgekeurd. De draden van de omheiningen afkijkend komt een donkere Kwikstaart in beeld. Wat leuk, dat zou wel eens een Rouwkwikstaart kunnen zijn. De bijna zwarte rug en het doorlopende zwart naar de hals doen ons besluiten hem als deze (onder)soort te determineren. De Hokkewaai met zijn plekjes riet heeft veel te bieden. Een Knobbelzwaan op het nest (we zullen er later nog enkele vinden), een paartje Kuifeenden, prachtige paartjes Slobeenden, rondvliegende Rietgorzen en drie Tapuiten, die op doortrek zijn. Een Waterhoentje komt langs, veertien Meerkoeten houden het voor gezien en vluchten. Plastic jachtpatronen, verspreid langs de rand spreken boekdelen: er wordt gejaagd. Een koppel boerenganzen duikt luid snaterend een slootje in, voor we bij het klaphekje van het weggetje dat naar het sluisje voert arriveren. Het klinkerpaadje voor de fietsers is op een gegeven moment geheel bedekt door de puinverharding die op het dijkje is aangebracht. Weer passeren Boerenzwaluwen; het valt ons op dat alle exemplaren die we zagen naar het zuiden gingen. Een koerscorrectie? Voor het sluisje in de Buitenvaart opnieuw een jachthaventje. De bezitters zijn druk doende hun schepen op te tuigen. Tussen de sluisdeuren is het een troep. Behalve rietresten ook bijvoorbeeld een jeneverfles en plastic. Omdat wij nu ruim twee uur gelopen hebben, besluiten we op de sluis even te rusten, wat te eten en te drinken. Ergens klinkt het tjoeliep van een Wulp. Een Holenduif poseert schitterend op een van de recent geknotte wilgen.

Achter hem een Witte Kwikstaart. De padden roepen in de waaien, boven een waai hangt een groepje fouragerende Kokmeeuwen, een Koolmees biedt zijn vrouwtje een rupsje aan. De boerderij, gelegen op een terp, is mooi om te zien. Een klein moestuintje ervoor, waarin de sla en de tuinbonen al te herkennen zijn. Grote essen staan fier voor het huis, uit een ervan groeit een grote paddestoel. Zo te zien een Dikke Ruige Boomzwam, waarvan bekend is dat hij op levende bomen groeit en ook op essen leeft. Een zeldzame waarneming. Met de kijker gaat mijn blik over de polder. In een weiland ligt een grote hoop kuilgras open en bloot, door stapels autobanden gemarkeerd. De Merels hier gaan met de tijd mee: een oud nest in een vlier bevat stukken plastic. Het spoor van onze voorgangers wordt weer opgepakt. Een klein stukje Korte Maatsweg en de onverharde zomerdijk op. Hoe lang zal deze situatie nog bestaan? In de uitvoering van de ruilverkaveling wordt het dijkje verhard. Met de rust op de paar waaien die er tegenaan liggen is het dan wel gedaan. Een positief gegeven is dat de waaien zullen worden uitgebaggerd in verband met de dreigende verlanding. Dit kan echter even goed zonder de verkaveling worden uitgevoerd. Een waai heeft een steile walkant. Misschien iets voor Oeverzwaluwen. Een Gele Kwikstaart komt roepend langs ons vliegen. Vanaf de Volkersweg is het dijkje beklinderd. De slechte staat waarin de verharding verkeert heeft iets lek geslagen bij een auto die ons was gepasseerd. Een vuilzwart oliespoor besmeurt het gras over vele meters. Op verschillende plaatsen vertonen zich paartjes Bergeenden. In de sloten, die door het winterpeil ondiep zijn, zoeken Grutto's en Tureluurs voedsel of ze baden zich. Door de hoge ligging van het dijkje en de trage grasgroei in de afgelopen koude weken is het mogelijk Kieviten en Grutto's hier en daar op hun nesten te ontdekken. Het bibibibibibi van een overvliegende Regenwulp weerklinkt. Een klets in het water en een muskusrat duikt weg. Afgebeten grasstengels laten zien waar hij bezig is geweest. Tegenwoordig huizen er heel wat in de Eempolders. In veel duikers liggen vangkooien; de ratten-vangers hebben het er maar druk mee. Bij de Cors Rijksweg wordt een kleine rustpauze ingelast. Het is heerlijk lenteweer geworden. Een vliindertje, een Kleine Vos, dartelt rond. Jammer van de auto's die heen en weer rijden op het dijkje. Opeens gaan alle Spreeuwen die op een weiland rondliepen omhoog, samen met de Grutto's en de Kokmeeuwen. De verontrusting wordt niet veroorzaakt door een roofvogel, maar door een laagvliegend sportvliegtuigje. Van ons plekje kunnen we het ontluikende groen van de bomen bij het vogelreservaat aan de Eemmond en het eiland De Dode Hond zien liggen. Bas zijn scherpe ogen ontdekken een Buizerd die zich lekker laat omhoogstuwen op de thermiek. Op de resten van de muurtjes bij de sluiswaai kleuren steenmossen de stenen geel met hun plakATEN. Als een barrière duikt in de verte de Rijksweg 27 op en het lijkt alsof de nieuwbouw van de Bijvanck en de Oostermeent er vlak achter liggen. Van de eerstgenoemde is dat ook zo. De silhouetten van de hoge windmolens op de dijk bij Huizen zijn goed zichtbaar. Boven twee recent ingezaaide graslanden bungelen aan stokken een Ekster en Kokmeeuwen, die andere vogels moeten afschrikken. Het geel van een pol dotters steekt af tegen de groene bladeren. Het gitzwarte water van de brede Gooyergracht dreigt roet in het eten te gooien. Een niet over te springen hindernis. We besluiten om bij het gemaaltje aan het eind een poging te wagen. Het geheel is gebarricadeerd door hoog gaas, hekken met punten en prikkeldraad. Toch lukt het; anderen hadden de onderzijde van het gaas opgelicht. Aan de andere kant bij de uitwatering zitten enkele vissers. Hun auto's staan op de onverharde Gooise Zomerkade. Slijper c.s. zagen vanaf dit punt een nog onbegroeide Eemmond en een weids IJsselmeer. Wij het Eemmeer, de randmeerdijk, veel zeilers, hoogspanningsmasten in Zuidelijk Flevoland en de oprukkende bebouwing van het Gooi. Een autowrak ligt in het riet, twee badkuipen liggen aan de rand van een weiland. Op het randmeer zijn weinig vogels, groepjes Meerkoeten, opvliegende Wilde Eenden uit het riet, enkele paren Futen. Een Aalscholver verdwijnt in westelijke richting. Twee vechtende Grutto's trekken aan elkaars snavel, hun staarten waaieren opzij uit als dreigende signalen waarbij het wit en de zwarte eindbanden duidelijk zichtbaar zijn. Een groepje ganzen dient zich aan. Twee

volwassen en een jonge Kolgans staan in het land.

De bocht in de dijk onthult een rustige baai met een strandje, een klein stukje afslagkust en aanspoelselranden. Voorheen moeten grote delen van de kust er zo uitgezien hebben. Het Klein Hoefblad staat hier te bloeien en we vinden Bieslook. In een wilgenbosje zingt een Fitis en twee Holenduiven strijken neer op de knotwilgen die er omheen staan. Wat meer de polder in staan delen van vracht- en bestelauto's die als schuilplaats voor vee moeten dienen. Aan de rand bij een stukje afslag ligt een brede aanspoelzone met turf. Een mooi hoekje hier. In een aanliggend plasje staan Kemphanen, Scholeksters en Grutto's uitvoerig toilet te maken. Een daar aanwezige grote groep Smienten kiest voor het veilige Eemmeer bij onze komst. Hoewel al achter in de middag trekken nog steeds vogels over in oostelijke richting. Een Sijs, Kneuen, een Groenling, enkele Huiszwaluwen en de voor ons eerste Gierzwaluwen van 1986 worden gezien. Twee Gele Kwikstaarten springen heen en weer achter de dijk, op zoek naar voedsel. Vanuit het zuid-oosten wordt het zwaar bewolkt. Een dreigende donkere wolkenmassa nadert de heuvelrug. De baai met het slikveld bij de Stichtse Brug komt in zicht. Een schitterend uitgekleurde mannetjes-Aalscholver zit op een tak in het water, op een zandplaatje bevinden zich nog enkele exemplaren. Een van ons ziet een vogel in het prikkeldraad hangen, een Tureluur. Al eerder waren we dode vogels tegen gekomen, de resten van vier Kokmeeuwen, een Wilde Eend en twee Spreeuwen.

De opslag van het slikveld is gemaaid, maar er zitten geen vogels op. Wel in het rustige water van de baai, waar zich nu ongeveer honderdvijftig Smienten, Kuifeenden, Futen, Meerkoeten en Wilde Eenden ophouden. Voor we het weten staan we voor een echte barrière: het hoge talud van Rijksweg 27, die hier de Oostermeent in tweeën deelt. Razendsnel klimmen we omhoog, wachten tot er geen auto's aankomen en sprinten over de rijbanen. Als volleeerde hordenlopers nemen we de vangrails. Een familie, die net de verrekijkers opruimt en de fietsen pakt om hun weg te vervolgen, kijkt stomverbaasd naar onze plotselinge verschijning. De route van Slijper c.s. kunnen we hier niet volgen. Zij liepen recht door de meent naar de "zender" in Huizen. Het grootste deel hiervan is nu bebouwd, daarom verder langs de zomerkade. De bui barst los, regenpakken aan en paraplu op. Jaap gaat onverstoord verder in zijn windjack, zeulend met zijn fototas. Twee surfers op het Gooimeer beoefenen onverstoord hun sport. Opvallend is de aanspoelselrand van het randmeer. Overal plastic, piepschuim, stukken hout, kortom troep.

Een paartje Wintertaling scharrelt in een slootje. Aan de voet van een grote wilg tegen de waterkant houdt zich een Rietgans schuil, een niet gezond exemplaar, dat toch maar voor alle zekerheid het water inzwemt. Als een lange streep steekt aan de horizon de Huizer Pier het randmeer in. Op de opgespoten zandvlakte voor de huizenbouw zijn alleen Kokmeeuwen en Zwarte Kraaien te vinden. De vlakte wordt begrensd door betonskeletten. In een hoge boom zit een nest van een Zwarte Kraai, voor een deel van plastic gemaakt. Op het volkstuinencomplex is geen vogel te ontdekken. Nog even en we zijn bij de pyramidewoningen, waar de twee hoge windmolens op de dijk draaiend trachten de stroomvoorziening voor een deel van de wijk te waarborgen. Bijna tegen de huizen, nog geen honderd meter er vandaan, is het bouwsel van een Ekster in een meidoorn te zien. Kauwen hebben dit deel van Huizen al gekoloniseerd, een groepje schuimt de gemeentelijke gazons af.

De insteekhaven kunnen we over, dankzij een ophaalbrug. Nog een poortje door en we zijn weer in de bebouwing op de promenade bij de baai. De surfactiviteiten zijn daar niet van de lucht. Hondedrollen liggen volop op de trottoirs. Het recreatieterrein Gooyershooft waar we nu langs komen is erg vogelrijk. Het zachte weer na de regenbui activeert de zangvogels. We horen Fitissen, Merels, Houtduiven en een Heggemus. Vlaamse Gaaien steken de weg over. Door het industrieterrein lopend bereiken we de haven. De omgeving leent zich voor Zwarte Roodstaarten en zo waar, er zingt er een.

De laatste loodjes worden gevormd door de Havenstraat met eerst de bedrijfsgebouwen van Philips en het leegstaande complex van de vroegere vloerbedek-

kingsgigant Balamundi. Daarna nog de oude haven van Huizen en we arriveren bij de Ned.Herv.Kerk, waar de auto 's-ochtends naar toe is gebracht. Het is 16.20 uur, we hadden dus 6 uur en 20 minuten over de tocht gedaan. Een voldaan gevoel maakt zich van ons meester; de opgave is volbracht. Zou er over veertig jaar weer een groepje gemotiveerd zijn dezelfde route nog eens te lopen?

De waargenomen soorten en aantallen vogels.

- A. Baarn station tot de Geerenweg (Bebouwingsgrens)
- B. De Geerenweg - Eembrugge = Polder Zeldert
- C. Eembrugge - gemaal Tydeman incl. Eempolders
- D. Zomerdijk gemaal Tydeman tot sluisje Eemnesservaart
- E. Zomerdijk sluisje tot Cors Rijksenweg
- F. Cors Rijksenweg - Gooyergracht
- G. Eemmeer
- H. Oostermeent - Stichtse Brug
- I. Oostermeent - windmolens
- J. Windmolens tot Haven Huizen (= nieuwbouwwijk incl. recreatieterrein Gooyershoofd)
- K. Huizer Haven tot Ned.Herv.Kerk

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Fuut	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-
Aalscholver	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-
Blauwe Reiger	-	1	2	4	2	-	-	-	1	-	-
Wilde Eend	-	6(2)	2	2	28	-	58	14	-	-	-
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Smient	-	-	-	12	-	-	153	-	-	-	-
Slobeend	-	-	-	4	3	-	-	-	-	-	-
Kuifeend	-	-	-	2	-	-	19	2	2	-	-
Bergeend	-	-	-	-	2	4	-	2	-	-	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Rietgans	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Knobbelzwaan	-	-	2	4(1 nest)	3	3(1 nest)	-	-	-	1	-
Buizerd	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Boomvalk	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fazant	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Waterhoen	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	-	-	-	20	12	4	61	-	-	-	-
Scholekster	-	-	-	8	18	16	-	39	-	-	-
Kievit	-	(7)	1	33	14	14	-	16	-	-	-
Watersnip	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Wulp	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-
Regenwulp	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Grutto	-	(12)	6	10	20	12	-	52	2	-	-
Oeverloper	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tureluur	-	(2)	2	4	6	1	-	-	-	-	-

[illegible]